

ה"ת 38232/02/18 - נ א נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת

ה"ת 38232-02-18 א(עציר) נ' ישראל
בפני כב' השופטת אסתר הלמן, סגנית נשיא
המבקש נ א
נגד
המשיבה מדינת ישראל

החלטה

1. לפניי בקשה להחזרת תפוס, בהתאם להוראת סעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן: "**פקודת סדר הדין הפלילי**").

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום, המייחס לו עבירות של ניסיון לרצח, עבירה לפי סעיף 305(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיפים 333 ו-335(א1) לחוק העונשין והחזקת סכין שלא כדין. המבקש מואשם, בכך שביום 15.01.2018 ניסה לרצוח בדקירות סכין את בתו בת ה-19 (להלן: "**הבת**").

בבקשתו, עותר המבקש, כי בית המשפט יורה למשיבה להחזיר לידיו רכב מסוג מאזדה, מ.ר. **** (להלן: "**הרכב**"), אשר נתפס על-ידי המשיבה במסגרת חקירת המשטרה בפרשה בגינה מועמד המבקש לדין. המשיבה מתנגדת לבקשה.

3. יצוין בתמצית, כי על פי עובדות כתב האישום, שהוגש כנגד המבקש, כשנה וחצי עובר לאירוע נשוא כתב האישום החלה בתו בלימודים אקדמיים באוניברסיטה בעיר ג'נין והתגוררה בעיר. המבקש, אשר נושא בתפיסת עולם שמרנית, לא ראה בעין יפה את התנהגותה, בשל היותה מתירנית מידי, לטעמו. ביום 15.1.2018, הגיעו לאוזניו של המבקש שמועות, לפיהן קיים סרטון בו מצולמת בתו במצב אינטימי והוא החליט לנסוע לג'נין על מנת להחזירה לביתו. המבקש ואשתו הגיעו לבית חברתה של הבת, באמצעות הרכב, כשהמבקש נושא עמו, שלא כדין, פגיון, שאורך להב כ-12 ס"מ, הוא המתין ברכב מתחת לבית החברה, בזמן שאשתו עלתה לבית ושכנעה את הבת להתלוות עמה לרכב. בתחילה הצטרפה גם החברה לנסיעה, אך בהמשך ירדה מן הרכב. בשלב מסוים, אמרה הבת למבקש כי אינה רוצה לחזור עמו לביתו וניסתה לרדת מהרכב. בתגובה, אחזה אשתו של המבקש, אשר ישבה במושב האחורי של הרכב לצד הבת, בשערותיה של הבת, במטרה למנוע את בריחתה. לפי כתב האישום, באותו רגע גמלה בליבו של המבקש ההחלטה לדקור את הבת ולהביא למותה. הוא ירד מהרכב כשהסכין בכיס מעילו, ניגש אל הבת, אחז בה בחוזקה ושלף את הסכין מכיסו. המבקש גרר את הבת אל מחוץ לרכב, בעודה

משתוללת ומתנגדת, השכיב אותה על הארץ והחל לדקור אותה באמצעות הסכין על מנת לגרום למותה.

טענות הצדדים:

4. בבקשה שהגיש, טוען המבקש, כי משהסתיימה החקירה והוגש כתב אישום, הרי שאין עוד צורך בהחזקת התפוס בידי המשיבה. נטען, כי הותרת הרכב במגרשה של תחנת המשטרה במשך זמן ממושך יסב למבקש נזק רב ויפגע קשות בערכו, וכי סופו של הרכב להיות ל"אבן שאין לה הופכין".

5. לעמדת באת כוח המבקש אין לתפוס כל ערך ראיתי, שכן למבקש אין טענות כנגד כל ממצא פורנזי שנתפס ברכב. לפי הנטען, בחומר החקירה, מצוי ממילא חומר מצולם, המתעד את האירוע, לרבות הרכב המעורב בו והמבקש איננו חולק על מעורבותו של הרכב.

6. באת כוח המבקש הפנתה להחלטות, שניתנו, לטענתה, במקרים דומים, בהם הורו בתי המשפט על השבת כלי רכב, שנתפסו במהלך חקירה, אף כאשר היה מדובר במעשי אינוס, שבוצעו, לפי הנטען בתוך הרכב התפוס, ולמרות שנמצאו ממצאי D.N.A ברכב. באחד מן המקרים הורה בית המשפט על השבת הרכב בהסכמת הפרקליטות (מ"ת 25833-04-14) ובמקרה השני (במ"ת 62090-01-18), הורה כך חרף התנגדותה של הפרקליטות. לטענת באת כוח המבקש אין כל הצדקה כי הפרקליטות תטען בלשונות אחרים במחוז צפון לעומת מחוז חיפה, שם ניתנו ההחלטות אליהן הפנתה.

7. במהלך הדיון הצהירה באת כוח המבקש להלן:

"אנו מצהירים שאנו מסכימים שכל ראיה שקשורה לרכב מבחינת ראיה פורנזית שנתפסה או עשויה היתה להיתפס, בדיקות שנעשו בקשר לרכב, בדיקות שלא נעשו בעניין הרכב, לא תהא לנו שום טענה בעניין הזה. אנו לא חולקים על חוות הדעת ככל שהיא קשורה לרכב".

8. כאמור, המשיבה מתנגדת לבקשה. לטענתה, אין חולק כי חלק מהעבירות בהן מואשם המבקש בוצעו ברכב ובקרבתו וכן כי ברכב בוצעו בדיקות פורנזיות ונמצאו ממצאים. המשיבה מפנה להחלטה שניתנה במסגרת מ"ח 8498/13 אל עוביד נ' מדינת ישראל (12.2.2015) (להלן: "עניין אל עוביד"), באשר לסמכות לפסוק בעניין גורלם של מוצגים, בין אם מדובר במוצגים שהוגשו לבית המשפט ובין אם הם שמורים בידי רשויות החקירה. בהסתמך על ההחלטה שניתנה בעניין אל עוביד טוענת המשיבה כי חלות בסוגיה שלפנינו הוראות חוק הארכיונים, תשט"ו-1955 (להלן: "חוק הארכיונים"), הקובעות כי מוצגים בתיקים פליליים חמורים יישמרו לצמיתות ויש לפרש את הוראות פקודת סדר הדין הפלילי בהתאם לחוק הארכיונים. לעמדת המשיבה, הלכת בית המשפט העליון הינה כי אין מקום להשמדת ראיות בתיק פלילי,

ודאי שלא בתיקי פשע חמור, שכן לעיתים תכופות עולות טענות בדבר אותן ראיות במסגרת בקשות למשפט חוזר והדברים נכונים ביתר שאת, מקום בו עסקינן בחומרי חקירה, הקשורים לבדיקות פורנזיות. לאור האמור, נטען כי על המשיבה לשמור על המוצגים, כל עוד קיים בהם פוטנציאל ראיתי, שאחרת תהווה השבתם או השמדתם משום נזק ראיתי. עוד טוענת המשיבה, כי לאור הערות כב' הנשיאה בעניין אל עוביד, אין משקל של ממש גם להסכמה של ההגנה להיעדר טענות כנגד השמדת המוצג.

9. בהתייחס לטענה בנוגע לכך שאין עמדה אחידה של הפרקליטות בסוגיה זו נטען כי המשיבה בוחנת כל מקרה לגופו, ולראייה, אכן התנגדה להשבת הרכב באחד מן המקרים אליהם הפנתה באת כוח המבקש. הוא הוסיף, כי לעמדת המשיבה הבקשה מוגשת קודם זמנה, כל עוד לא ניתן פסק דין חלוט בתיק.

דין והכרעה:

10. זוהי בקשה להשבתו של תפוס, אשר נתפס במסגרת חקירתו של אירוע פשע חמור והוא מוחזק בידי המשיבה, לצרכים ראיתיים.

עד לאחרונה, דנו בתי המשפט בבקשות כגון דא ובסוגיות דומות, באשר לגורלם של תפוסים, כשהם מתמודדים עם המתח בין שתי מסגרות נורמטיביות שונות - האחת מקורה בהוראות הרלוונטיות בפקודת סדר הדין הפלילי; השנייה - מקורה בהוראות חוק הארכיונים והתקנות שהותקנו בעקבותיו, וזאת בעקבות ההלכה שנקבעה בעניין אל עבד.

11. פסק דינו של בית המשפט העליון מיום 26.3.18 בבש"פ 4073/17 **ראדה נ' מדינת ישראל** (26.3.2018) (להלן: "**עניין ראדה**") שינה את ההלכה בעניין זה והבהיר את היחס בין הדינים הללו. בעניין ראדה נפסק (כב' השופט י. עמית), כי פקודת סדר הדין הפלילי היא המסגרת הנורמטיבית החולשת על חפצים החל מתפיסתם ועד לתום המשפט, בין אם הפכו למוצג ולראיה במשפט ובין אם נותרו כתפוסים בתיק בו לא הוגש כתב אישום, ולא חוק הארכיונים והתקנות שהותקנו מכוחו. למסקנתו זו הגיע בית המשפט העליון, לאחר שדן, בין היתר, באריכות בתכליות ההיסטוריות של חוק הארכיונים, כפי שהן נלמדות ממקורות שונים, דוגמת הצעת החוק ומדברי הכנסת בעת הליך חיקוקו. (יש לציין כי עמדת המשיבה והתייחסותה למצב המשפטי הקודם הוגשה בטרם ניתנה ההחלטה בעניין ראדה).

12. יוצא, כי הדין בבקשה להשבת תפוס, משלב תפיסתו, נדון על פי שיקול דעתו של בית המשפט, בגדר פקודת סדר הדין הפלילי, עד תום ההליך השיפוטי, וגם לאחר שפסק הדין הפך לחלוט. אף שפסק הדין בעניין ראדה עוסק בשלב שבו פסק הדין הינו חלוט, הרי אמות המידה המנחות שהותוו בו נכונות, ואף ביתר שאת, בכל הנוגע לתפוסים שהוגשו כמוצגים או העשויים להוות מוצגים במשפטים מתנהלים. וכך נקבע בהקשר זה:

"בבואו להורות על עשיית פעולה כלשהי במוצג חפצי - בין אם מדובר בהוראה להורות על המשך שמירתו בתיק בית המשפט, החזקתו בידי רשות כלשהי, מסירתו לידי אדם פרטי וכיוצא באלה - נתון לבית המשפט מרחב שיקול דעת להכריע בכך תוך איזון בין האינטרסים השונים העומדים על הכף, בצירוף נסיבותיו הקונקרטיות של כל מקרה ומקרה. נסיבות אלה, אפשר שתהיינה קשורות לחומרת התיק, הערך הראייתי של התפוס (בין היתר בשים לב אם הנידון הודה בביצוע העבירה או הסכים להשמדת המוצג), האם פסק הדין כבר חלוט, סוג המוצגים בהם מדובר, היכולת לשמור על ערכם הראייתי, עלות שמירת המוצג, האפשרות לתעד המוצג טרם השמדתו, וזכויות הצדדים הנוגעים בדבר (תביעה, נאשם, נפגע עבירה, בעל החפץ או הטוען לזכות בחפץ). כמו כן, נתונה לבית המשפט הסמכות להורות על תנאים מסוימים שבכפוף להם ימסר החפץ, לדוגמה הוראה על מעשה הדרוש לשמירה על החפץ או הימנעות מעשיית פעולות מסוימות שיפגעו בו".

13. מול השיקולים הנוגעים לפגיעה בזכויות הקנייניות של בעלי החפץ התפוס ויכולתם ליהנות ממנו, עומדים שיקולים ציבוריים בעלי משקל, הנוגעים לתקינות ההליך המשפטי והגשמת תכליתו. בית המשפט נדרש לאזן בין האינטרסים הנוגדים הללו תוך מתן משקל גם למידת הפגיעה שעלולה להיגרם לכל אחד מהם, אם תתקבל הבקשה או תדחה (ראה בש"פ 498/01 עריפה עמאש נ' מדינת ישראל (26.2.2001)).

14. בענייננו, מדובר בפרשה חמורה, בה מואשם המבקש בניסיון לרצוח את בתו הצעירה. ההליך מצוי בראשיתו, שמיעת הראיות טרם החלה ואף לא ניתן בשלב זה מענה לכתב האישום.

בפסק הדין שניתן בעניין ראדה הותוו כמפורט לעיל, אמות המידה על פיהן תיבחן, ככלל, השאלה האם ניתן להשיב תפוס למבקשו.

מנימוקי פסק הדין בעניין ראדה, ניתן גם ללמוד גם הכיצד יש להעריך את הערך הראייתי של המוצג:

"ככלל, ומבלי לקבוע מסמרות, יש טעם בשמירת מוצגים שיכולים ליתן תשובה על שלוש השאלות הבאות, ככל שהן שנויות במחלוקת: מי, מה ואיך - מי ביצע את הפשע; מה גרם לתוצאה (כלי הנשק או האמצעי בו השתמשו לביצוע הפשע); ואיך נגרם הפשע (הליך הגרימה)".

15. בענייננו, על פני הדברים, מדובר במוצג המהווה חלק מזירת האירוע, הוא בעל פוטנציאל ראייתי מהותי, וכל עוד לא גובש קו ההגנה, ודאי לא ניתן לקבוע מה ההשלכה שעלולה להיות לפגיעה בו. בהקשר זה, מסירת הרכב לידיים פרטיות איננו משמר את הערך הראייתי של המוצג ועלול להביא לפגיעה קשה באפשרות לסמוך על ממצאים הנוגעים לו, באם יהא צורך בבדיקתו (ראה פסק דין ראדה). עם התקדמות ההליך, יש להניח כי התשובה לשאלה מה היא ערכו הראייתי של המוצג תתבהר,

אך בשלב מוקדם זה, בו טרם ניתנה תשובה לאישום וטרם בירורו, אין אפשרות לקבוע כי השבת המוצג לא תפגע בעתיד בהגנת הנאשם או ביכולתו של בית המשפט לברר את העובדות השנויות במחלוקת, והדרושות לו להכרעה בסוגיה שבפניו.

16. ערה אני להצהרת באת כוח המבקש, לגבי כך שהנאשם לא יחלוק על מעורבות הרכב והממצאים הקשורים אליו. עם זאת, אני סבורה כי בשלב הנוכחי של ההליך, אי אפשר להסתפק בהצהרה זו. בהקשר זה, אוסיף, כי האפשרות של החלפת הייצוג וגיבוש קו הגנה אחר, בפרט נוכח השלב המוקדם מאד של ההליך, צריכה אף היא להילקח בחשבון (ראה ההתייחסות לחילופי סגורים בעניין ראדה).

17. לא מצאתי ממש בטענה כנגד התנהלות הפרקליטות, כביכול ישנם הבדלי גישות בין הפרקליטויות השונות. כל מקרה צריך להיבחן לגופו, ומתוך שתי ההחלטות אליהן הפנתה באת כוח המבקש, אכן עלה כי הפרקליטות נתנה הסכמתה באחד המקרים ובשני התנגדה להשבתו, והוא הוחזר על פי החלטת בית המשפט ובניגוד לעמדת הפרקליטות.

18. לאור המפורט לעיל לא ניתן להיעתר לבקשה בשלב זה והיא נדחית.

ניתנה היום, י"ח אייר תשע"ח, 03 מאי 2018, בהעדר הצדדים.